

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Priecelovej a sudcov JUDr. Viery Pepelovej a JUDr. Gabriely Mederovej, v právnej veci žalobcu: **S. spol. s r. o.**, B., IČO: X., práv. zast. JUDr. Ľ. B., advokátkou, AK, M., proti žalovanému v 1. rade **S. R. M. Z. S. L.** a v 2. rade **B. S. K. S.** IČO: X. o **zaplatenie 5 502,95 eur s prísl.**, vedeného na Okresnom súde v Bratislave III. pod sp. zn. 22Cb/157/2004, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/136/2008-345 z 28. januára 2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/136/2008-345 z 28. januára 2009 v napadnutej časti **z a m i e t a**.

Žalovanému v 2. rade sa náhrada trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd rozsudkom č. k. 22Cb/157/2004-194 zo dňa 19. apríla 2005 v znení opravného uznesenia č. k. 22Cb/157/2004-207 zo dňa 06. 06. 2005 uložil žalovanému v 2. rade zaplatiť žalobcovi sumu 165 782 Sk s príslušenstvom, ako aj trovy konania v sume 8 285 Sk za súdny poplatok a trovy právneho zastúpenia v sume 19 070 Sk. Súd žalobu voči žalovanému v 1. rade zamietol a žalovanému v 1. rade nepriznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal zaplatenia kúpnej ceny za splnenú dodávku liekov a zdravotníckych potrieb alternatívne voči žalovanému v 1. rade alebo voči pôvodnému žalovanému v 2. rade - P. P. so sídlom v P. Z vykonaného dokazovania prvostupňový súd dospel k právnomu záveru, že žaloba je dôvodná voči žalovanému v 2. rade, ktorý je samostatným právnym subjektom, ako príspevková organizácia, je zodpovedná za práva a záväzky a zodpovedá aj za predmetný dlh, ktorý uznala na základe dohody o uznaní dlhu zo dňa 19. 08. 2003 v sume 165 782,-- Sk. Zmenou zriaďovateľa k 01. 01. 2003 žalovaný v 2. rade nestratil svoju právnu subjektivitu a zodpovedá aj naďalej za svoje záväzky a zriaďovateľ zodpovedá iba za záväzky štátu a tie zdravotnícke zariadenia, ktoré nemajú samostatnú právnu subjektivitu. Nebolo preukázané, že by záväzky žalovaného v 2. rade prešli na štát, čo by bolo možné len na základe dohody o prevzatí dlhu. V danom prípade nedošlo ani k mimosúdному urovnaniu cestou V., a.s., pretože žalobca nepristúpil na podmienky V., a.s., ktoré boli pre neho nevýhodné a neprijateľné. Voči žalovanému v 1. rade žalobu prvostupňový súd zamietol pre nedostatok pasívnej legitímácie.

Na odvolanie žalovaného v 2. rade proti prvostupňovému rozhodnutiu, odvolací súd rozsudkom č. k. 3Cob/289/2005-261 z 31. 05. 2006 zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalovanému v 1. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 165 782 Sk s príslušenstvom, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 19 070 Sk. Voči žalovanému v 2. rade súd žalobu zamietol a žalovanému v 2. rade náhradu trov konania nepriznal.

Na dovolanie žalovaného v 1. rade proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, dovolací súd svojím rozhodnutím č. k. 1Obdo 33/2006-306 z 26. 03. 2008 zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že v prejednávanej veci rozhodol súd prvého stupňa rozsudkom, ktorým žalobu voči žalovanému v 1. rade zamietol a voči žalovanému v 2. rade žalobe vyhovel. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie iba žalovaný v 2. rade. Nie je pritom sporné, že u žalovaných ide o samostatné spoločenstvo v zmysle § 91 ods. 1 O. s. p., kedy opravný prostriedok podaný len jedným zo žalovaných nemá účinky pre ostatných. Samostatný účastník môže podať odvolanie iba s účinkom pre svoju osobu. Pretože sa nejedná o závislý výrok, vo vzťahu k žalovanému v 1. rade táto časť rozsudku nadobudla oddelene právoplatnosť. Pretože odvolací súd považoval za účastníkov odvolacieho konania oboch žalovaných, odvolacie konanie bolo

postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie odvolacieho súdu, a preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na nové prejednanie.

Na základe uvedeného odvolací súd opätovne prejednal vec len v intenciách odvolaním napadnutej časti prvostupňového rozsudku. Svojím rozsudkom č. k. 3Cob/136/2008-345 z 28. 01. 2009 v napadnutej vyhovujúcej časti a súvisiacom výroku o náhrade trov konania zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu proti žalovanému v 2. rade zamietol. Žalovanému v 2. rade náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že spornou otázkou medzi účastníkmi konania zostala pasívna legitímácia žalovaného v 2. rade t. j. P. P. V priebehu konania došlo k zmene pôvodného žalovaného v 2. rade, nakoľko bol svojím zriaďovateľom zrušený s účinnosťou k 31.12.2007 a jeho právnym nástupcom sa stal B. S. K. Podľa ust. § 55d ods. 6 písm. c/ zák. č. 303/1995 Z. z. záväzky štátu, ktoré pri prechode zriaďovateľských funkcií podľa osobitného predpisu neprešli na obec alebo vyšší územný celok pri prechode majetku podľa osobitného predpisu, sú záväzkami pôvodného zriaďovateľa alebo orgánu, ktorý plnil funkciu zriaďovateľa.

Preto z uvedeného vyplýva záver v zmysle ust. § 55d ods. 6 zák. č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov v spojení s ust. § 4 a nasl. zák. č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov, že záväzky za úhradu dodávky tovarov, prác a iných výkonov prevzaté správcou majetku S. R. (t.j. zdravotníckym zariadením ako štátnou príspevkovou organizáciou s právnym postavením správcu majetku štátu), ktoré sú po lehote splatnosti alebo neboli uhradené ku dňu prechodu majetku štátu, sú záväzkami žalovaného v 1. rade ako pôvodného zriaďovateľa. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti podľa § 220 O. s. p. zmenil tak, že žalobu voči žalovanému v 2. rade zamietol z dôvodu jeho nedostatku pasívnej legitímácie.

Proti pozmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie z dôvodov, že dovolaním napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2, písm. c/ O. s. p.) a konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.).

Uviedol, že predmetom súdneho konania boli pohľadávky žalobcu na zaplatenie ceny dodaných liekov a diagnostik do zdravotníckeho zariadenia P. P. V konaní bolo preukázané, že konkludentným spôsobom došlo medzi týmito účastníkmi k uzavretiu kúpnej zmluvy v zmysle § 409 a nasl. Obchodného zákonníka. Pôvodne žalovaný v 2. rade bol samostatný právny subjekt (štátna príspevková organizácia), vystupoval v právnych vzťahoch vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť. Za účelom plnenia svojej činnosti si v rámci riadnych obchodno-právnych vzťahoch objednával dodávky tovarov a bol povinný zaplatiť ich cenu.

V priebehu konania bolo listinnými dôkazmi preukázané a účastníkmi konania aj potvrdené, že žalobcom vymáhaná pohľadávka vo výške 165 782 Sk s prísl. nie je sporná. S prihliadnutím na legislatívne zmeny súvisiace s prechodom zriaďovateľskej pôsobnosti spornou zostala len otázka pasívnej legitímácie, ktorú mali posúdiť konajúce súdy. V súdnom konaní bolo potrebné ustáliť, či zo zákona prešiel záväzok žalovaného v 2. rade v dôsledku zmeny právnych predpisov na jeho pôvodného zriaďovateľa, ktorým bol žalovaný v 1. rade. Podľa jeho názoru od tohto posúdenia záviselo potom rozhodnutie súdu v merite veci o tom, ktorý zo žalovaných má pohľadávku žalobcu zaplatiť. Jedná sa o záväzky štátnej príspevkovej organizácie, a nie záväzky štátu a ustanovenie § 55d ods. 6/ zákona č. 303/1995 Z. z. nie je možné aplikovať, nakoľko toto rieši len prechod záväzkov štátu, a nie štátnych príspevkových organizácií. V danom prípade sa nepochybne jedná o záväzky príspevkovej organizácie. V zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 446/2001 Z. z. však tieto záväzky neprešli ani na nového zriaďovateľa obce alebo VÚC, ale zostali záväzkami pôvodného dlžníka, t.j. nemocníc alebo polikliník. Svoje stanovisko k vecnej stránke veci a k otázke prechodu záväzkov ovplyvňujúcej otázku pasívnej legitímácie vyjadril aj žalovaný v 1. rade vo svojom dovolaní zo dňa 07. 08. 2006. S týmito dôvodmi sa žalobca - dovolateľ stotožňuje a žiada, aby dovolací súd na tieto dôvody prihliadal v celom rozsahu. K tomu uviedol, že zmenou právnych predpisov došlo k prechodu zriaďovateľskej funkcie k existujúcej príspevkovej organizácii ministerstva na vyšší územný celok. Prechodom tejto funkcie však nedošlo automaticky k zániku príspevkových organizácií a následnému vzniku nových organizácií. Zmenil sa len ich zriaďovateľ. Aj prípadne vydaná zakladateľská listina zo strany nového zriaďovateľa mala len deklaratórny charakter, neznamenala však založenie novej organizácie. Zmenou zriaďovateľskej pôsobnosti nedošlo automaticky ani k prechodu záväzkov príspevkovej organizácie na štát alebo M. Z. SR. Zákon č. 446/2001 Z. z. v žiadnom svojom ustanovení neupravuje, že záväzky príspevkovej organizácie, ktoré sú predmetom súdneho

konania, sú záväzkami štátu, alebo že tieto záväzky prechádzajú na štát. V dôvodoch dovolania žalovaný v 1. rade poukázal na právne rozlišovanie medzi záväzkami štátu a záväzkami príspevkovej organizácie.

Dovolateľ má za to, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia otázky prechodu záväzkov zo štátnej príspevkovej organizácie na jej pôvodného zriaďovateľa. Odvolací súd síce uvádza, že žalovaný v 1. rade ako zriaďovateľ mal zákonom uloženú povinnosť uhradiť záväzky žalovaného v 2. rade priamo z prostriedkov štátneho rozpočtu, alebo mal previesť na právnickú osobu založenú ústredným orgánom štátnej správy SR, alebo FNM SR, ktorej predmetom činnosti je odkupovanie pohľadávok veriteľom. Neuviedol však, z akého právneho predpisu táto povinnosť žalovanému v 1. rade vznikla, a ako mohla byť pohľadávka žalobcu bez jeho vedomia a súhlasu postúpená na iný právny subjekt. Tvrdí, že odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spočívajúce v poukazovaní na oddĺženie zdravotníckych zariadení cestou vytvorenej spoločnosti V. a.s. nemá oporu v zákonnej úprave. Proti rozhodnutiu prvostupňového súdu nemal žalobca dôvod podávať odvolanie. Jeho žalobe bolo vyhovené a jeho záujmom bolo konanie čo najskôr právoplatne skončiť a domôcť sa svojho nároku. Je toho názoru, že jeho právo na súdnu ochranu bolo porušené a ako žalobcovi bola mu znemožnená vymožitelnosť jeho práva. Keďže by malo ísť o závislý výrok v zmysle § 242 ods.2 písm. b/ O. s. p. a konajúce súdy odlišne posúdili otázku prechodu záväzkov je namieste, aby sa k tomu vyjadril odvolací súd, a preto účastníkmi odvolacieho konania ako aj dovolacieho majú byť obidvaja žalovaní. Preto žalobca navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil, event. podľa posúdenia právnej otázky zrušil aj rozhodnutie prvostupňového súdu a vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

Žalovaný v 2. rade sa k dovolaniu žalobcu vyjadril v tom smere, že sa plne stotožňuje s odvolacím súdom, ktorý mal za to, že v zmysle zákona č. 416/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov žalované pohľadávky žalobcu boli záväzkami žalovaného v 1. rade a nie žalovaného v 2. rade a tento mal povinnosť ich zaplatiť, a preto voči žalovanému v 2. rade žalobu správne v celom rozsahu zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O. s. p.), preskúmal

napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je opodstatnené.

Ustanovenie § 241 ods. 2 O. s. p. umožňuje účastníkovi podať dovolanie len z dôvodov, že: a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

V predmetnej veci je dovolanie prípustné v časti, ktorou odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu voči žalovanému v 2. rade zamietol z dôvodu nedostatku vecnej pasívnej legitímácie (§ 238 ods.1 O. s. p.).

Námietka dovolateľa, že účastníkom odvolacieho ako aj dovolacieho konania má byť aj žalovaný v 1. rade s poukazom na ustanovenie § 242 ods.2 písm. b) O. s. p. je neopodstatnená. Keďže žalobca nemal vedomosť na koho prešla povinnosť záväzkouplatenú pohľadávku uspokojiť, domáhal sa preto alternatívneho petitu a žiadal zaviazat' k peňažnému plneniu žalovaného v 1/ alebo v 2/ rade. Nejedná sa o prípad, keď od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý dovolaním nebol napadnutý (ani odvolaním). V prejednávanej veci sa jedná o samostatné spoločenstvo t. j., že každý zo žalovaných vystupuje voči žalobcovi samostatne a procesné dôsledky rozhodnutia sú pre každého spoločníka samostatné (§ 91 ods. 1 O. s. p.). Keďže výrok, ktorým bola žaloba zamietnutá voči žalovanému v 1. rade, nebol napadnutý opravným prostriedkom, vo vzťahu k nemu je rozhodnutie súdu prvého stupňa právoplatné a podané odvolanie žalovaným v 2. rade nemá suspenzívny účinok voči rozhodnutiu vo vzťahu k žalovanému v 1. rade tak ako to už skonštatoval Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v zrušujúcom uznesení sp. zn. 1Obdo 33/2006 zo dňa 26. marca 2008 (č. 1. 308). Preto dovolací súd v rámci dovolacieho konania mohol preskúmať rozhodnutie odvolacieho súdu len v časti výroku týkajúceho uplatneného práva žalobcom smerujúceho voči žalovanému v 2. rade.

Právne posúdenie veci je všeobecne nesprávne, ak odvolací súd posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo právnu normu správne určenú, nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

Úlohou dovolacieho súdu bolo preto posúdiť, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis, a či ho aj správne interpretoval a či je daná pasívna legitimácia žalovaného v 2. rade v dôsledku zmeny zriaďovateľa pôvodne žalovaného – P. P. so sídlom v P.

Pôvodným zriaďovateľom uvedenej polikliniky bolo M. Z. S. R. (žalovaný v 1. rade). V zmysle zákona č. 416/2001 (§ 3 písm. m/) v platnom znení, došlo k preneseniu výkonu pôsobnosti k príslušnému zdravotníckemu zariadeniu z ministerstva na vyšší územný celok (ďalej VÚC) – B. S. K. B. dňom 01. 01. 2003. Majetkové postavenie VÚC a nakladanie s ním upravuje zákon č. 446/2001 Z. z. a presne špecifikuje, ktoré veci z majetku vo vlastníctve S. R. (ďalej len majetok štátu) prechádzajú ku dňu prechodu na VÚC.

Podľa ust. § 4 ods. 2 písm. a/ cit. zákona do vlastníctva vyššieho územného celku neprechádzajú záväzky na úhradu za dodávky tovarov, prác a iných výkonov prevzaté správcom majetku štátu, súvisiace s majetkom, ktorý prechádza do vlastníctva vyššieho územného celku podľa § 3 a (z. č. 277/1994 Z. z. v znení č. 416//2001 Z. z.), ktoré sú po lehote splatnosti alebo neboli uhradené ku dňu prechodu majetku štátu na vyšší územný celok podľa tohto zákona.

Zdravotnícke zariadenie – polikliniky a nemocnice s poliklinikou boli zriadené ako štátne príspevkové alebo rozpočtové organizácie, ktoré v zmysle zákona č. 303/1995Z.z. o rozpočtových pravidlách sú právnickou osobou štátu, obce alebo VÚC, majú právnu subjektivitu t. j. môžu vo vlastnom mene nadobúdať práva a zväzovať sa od svojho zriadenia. Svojim rozpočtom sú však zapojené na rozpočet zriaďovateľa (štátu, obce, VÚC), ktorý garantuje a kontroluje ich činnosť, plnia úlohy zriaďovateľa a vo vzťahu k majetku zriaďovateľa, ktorý spravujú majú postavenie správcu (§ 21 cit. zák.)

Predmetom prechodu vlastníctva podľa zákona č. 446/2001 Z. z. je iba majetok štátu a záväzky súvisiace s týmto majetkom, ku ktorému žalovaný v 2. rade – P. P. ako príspevková organizácia pôvodne zriadená M. Z. S. R. bola v postavení správcu majetku štátu, musela viesť evidenciu tohto zvereného majetku, ale nebola jeho vlastníkom aj keď vo svojom mene bola oprávnená nadobúdať práva a záväzky zo svojej činnosti resp. byť účastníkom súdnych sporov. Taktiež je irelevantná skutočnosť, že v čase zmeny zriaďovateľskej pôsobnosti zdravotníckeho zariadenia tento subjekt nebol zrušený a naďalej mal právnu subjektivitu.

Podľa § 55d ods. 6 zákona o rozpočtových pravidlách záväzky štátu, ktoré pri prechode zriaďovateľských funkcií podľa osobitného predpisu, neprešli na obec alebo vyšší územný celok pri prechode majetku podľa osobitného predpisu (t. j. zák. č. 446/2001 Z. z.) sú záväzkami pôvodného zriaďovateľa alebo orgánu, ktorý plnil funkciu zriaďovateľa.

Uplatnená pohľadávka, čo do základu a výšky nebola sporná ako aj skutočnosť, že bola po lehote splatnosti a nebola uhradená dlžníkom- zdravotníckym zariadením ku dňu prechodu zriaďovateľskej pôsobnosti z M. Z. S. R. - štátu na VÚC B. S. K. t. j. k 01. 01. 2003. Povinnosť splniť predmetný záväzok pôvodného žalovaného v 2. rade v spornom prípade prešla priamo zo zákona na pôvodného zriaďovateľa t. j. žalovaného v 1. rade. Spôsob úhrady týchto záväzkov, ktoré neprešli na VÚC je upravený v ust. § 55d ods. 6 písm. a/, b/, c/, zák. č. 303/1995Z.z.

Dovolací súd sa stotožnil s právnym záverom odvolacieho súdu, že žalovaný v 2. rade nie je v spore vecne pasívne legitimovaný a správne bola žaloba smerujúca voči tomuto právnemu subjektu zamietnutá.

Žalobca napadol dovolaním vecne správny rozsudok odvolacieho súdu, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací jeho dovolanie podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol.

O trovách dovolacieho konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. a § 224 ods. 1 O. s. p. tak, že ich náhradu žalovanému v 2. rade nepriznal, pretože si žiadne trovy konania neuplatnil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 15. decembra 2010

JUDr. Alena Priecelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mária Némethová